

Hatıralarımın Dili

Türkiye, Ukrayna, Hollanda

Arif Bayraktar

Tilki Kitap


tilki
kitap
yayınevi

Hatıralarımın Dili: Türkiye, Ukrayna, Hollanda
Arif Bayraktar

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
kitap@matbumedya.com
0850 304 22 03
Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik
Yayın Yönetmeni: Sinan Kocaman
Editör: Esra Nur Yıldırım
Son Okuma: Alev Sevgi
Sayfa Tasarım: Efe Bozkurt
Kapak Tasarım: Efe Bozkurt

1.Basım, İstanbul, Kasım 2024
ISBN: 978-625-6130-22-7
Tilki Kitap Matbaa / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öğe, tablo…) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

HATIRALARIMIN DİLİ:
TÜRKİYE, UKRAYNA, HOLLANDA

Arif Bayraktar

BABACIĞIM SAVAŞ BAŞLAMIŞ

"Babacığım kalk, savaş başlamış…"

İşte böyle uyandırdı kızım beni sabah erken saatlerde... "Öğretmenimiz mesaj gönderdi, okul olmayacakmış bugün." diye de ekledi.

24 Şubat 2022...

Birçoğumuzun hayatının değiştiği ve artık eskisi gibi olamayacağı bir tarih bu. Keşke bir gün öncesine dönebilseydik ve o korkunç savaş hiç başlamasaydı.

Savaş sinyalleri gelse de hiç ihtimal vermiyordum ve Kiev'de bir kurşun bile sıkılamaz diyordum ama yanılmışım.

Hızlıca kalktım, haberleri okumak için telefonumu aldım ve cam kenarına geçtim. Haberleri okumaya gerek yoktu çünkü 15. kattaki evimizin penceresinden baktığımda savaşın başladığı belli oluyordu. Trafik, koşturan insanlar, benzincideki kilometrelerce kuyruk...

Küçük çocuklarım ve de kedilerimiz olduğu için önce çıkamayız diye düşündüm. Evimizin altında bir sığınak olduğunu o gün öğrendim.

10 gün kadar Kiev'de, evimizde kaldık. En küçük kızımın pencereden uçuşan roketleri havai fişek seyreder gibi bakması hâlâ gözlerimin önünde. Marketler son kaldığımız güne kadar

açıktı ancak raflardaki ürünler giderek bitiyordu ve yerine yenileri gelmiyordu.

Gitmemiz gerekiyordu bir yerlere ama nasıl ve nereye? İkinci vatanımdı burası benim artık. Küçük yaşta gelmiştim bu ülkeye. Eğitim almıştım. İlk işime burada başlamıştım. İlk kez burada âşık olmuştum, evlenmiştim, çocuklarım olmuştu. Ama işte çocuklar için çıkmak gerekiyordu.

Yakın zamanda arabamı satmıştım ve arabasızdım. Tanıdık bir arkadaşımın aracını alarak yola çıktık. Kiev'den sınıra normalde 6-7 saatlik bir sürede gidilebiliyor. Ama bizim yolumuz iki gün sürdü.

Kızlarımın pasaportları olmadığı hâlde sınırdan rahatça geçebildik. Polonya'ya girince bizi onlarca gönüllü karşıladı. Kimileri evde yemek yapmış getirmişti, kimileri kalın kıyafetler dağıtıyorlardı. Telefon operatörü stant açmış bedava sim kart veriyordu. Polis "Kalacak yeriniz yok ise bulalım." diyordu. Duygulu gözlerle bu tabloya tekrar bakıp yola koyulduk.

Polonya ve Almanya otobanlarında Ukrayna plakalı aracımız olduğu için bizden ücret alınmadı.

Gece geç saatlerde Hollanda'ya vardığımızda ilk şehre girmeye karar verdik. Enschede polis merkezine gittik ve Ukrayna'dan geldiğimizi söyledik. Bizimle ilgilenen kıvırcık saçlı genç bayan polis, gözleri dolarak bilgilerimizi yazdı. Bize otel adresi verdi ve otele geçtik.

Otelde bizden konaklama ve yemek için para alınmadı. Nutwente organizasyonundan birileri bizi sürekli arıyordu. Bir ihtiyacımızın olup olmadığını soruyordu.

Üç gün o otelde kaldıktan sonra kalıcı olarak yerleşeceğimiz yere geçtik. Burası bir huzurevi idi. Odamızda bizim için yiyecek-

ler hazırlanmıştı, çocuklarım için oyuncaklar alınmıştı. Kedilerimiz de unutulmamış ve onlar için de mamalar vardı.

Başka bir ülkeden, milletten, dinden ve dilden olsak da Hollanda insanı bizi inanılmaz bir şekilde karşılamıştı. Huzurevi müdürüne ve bizi getiren gönüllü hanımefendiye teşekkür ederken ağlamamak için kendimi zor tuttum.

Çocuklarımın eğitim konusunu gönüllü olarak bize yardım eden Erna Dogger hanımefendi sayesinde çözdük.

Ailemizde çocuk sayımız fazla olduğu için yine Nutwente organizasyonu bize bir ev bulduklarını söyledi. Eve yerleştik. Ev sahibimiz fabrikasında bana bir iş verdi. Bize bu kadar iyilik yapan Hollanda'ya vermeye başladığım vergiler yeterli olmaz mutlaka ama borcumu en azından ödemeye başladım.

Hollanda insanına, Nutwenteye ve bütün gönüllülere çok ama çok teşekkür ederiz.

SLAVA UKRAİNE! (UKRAYNA SEN YAŞA)

5 Mart 2022'de Ukrayna'dan, savaştan çıkmak için başlamış olduğumuz yolculuğumuzun ikinci günündeydik.

Bir gün öncesinde, 2-3 saat benzin kuyruğunda bekledikten sonra en azından bizi Kiev dışına atacak kadar benzin alabildim. Henüz açık olan üç beş süpermarketten birine giriş için bir saat kadar sıra bekledim. Rafların birçoğu boştu. İnsanlar belki de normalde kullanmadıkları ürünleri alternatif olarak alıyorlardı. Semtteki dükkân ve pazar yerlerinde fiyatların arttığı barizdi. Ama diğer yandan da ihtiyacı olanlar için ücretsiz gıdalar, insani yardımlar gelmeye başlamıştı. Şirket isimlerinin yazdığı kamyonlardan dağıtım yapılıyordu. Bunlardan biri de ürünlerini sürekli aldığımız süt ürünleri fabrikası olan "Yagatinskaya" idi. Duygulu gözlerle sıradaki insanlara baktıktan sonra müdavimi olduğum kahveciden bir kahve aldım. Ayaz ama açık bir havada, gökyüzüne bakarken kahvemi yudumluyordum. Ara ara gelen roket ve bomba sesleri, gökyüzüne bakıldığında bir savaşın içerisinde olduğumuzu vurguluyordu âdeta üzerine basa basa. Bir ara "Piyanist" filminden sahneler geldi aklıma. Sonra "Yok yok, gidiyoruz, çocuklar var." dedim kendi kendime. Ama yine de kahvem bitmeden, o günlerde olan barış görüşmeleri haberlerine bir göz attım. Ümit yoktu.

Yol için erzakları alıp hızlıca eve geçtim. Tabii her kilometre başı kurulan kontrol noktalarından geçiş çok hızlı olmadı.

Semtimize yaklaşırken tek sıra halinde akan trafik bir an durdu. "Tanklar geliyor." diye bağırdı "teroborona" denilen, mahalle gönüllü güçlerinden biri. Tanklar bizim site ile AVM arasındaki yeşillik alana girdiler. Onlarca insanın günlerce süren çalışmalar sonucu düzenlediği bu yeşil alan, birkaç dakika içinde tankla-

rın paletleri altında kaldı. Tankların bizim tanklar olduğunu bir komşumun "Naşi! (Bizimkiler)" demesinden anladım. Pencerelerden merak ve korku içerisinde bu inanılmaz görüntüleri seyredenler vardı. Birkaç tanesi "Slava Ukraine!" diye bağırdı açık olan camlarından. Sanırım bu kelimeleri tercüme etmeye gerek yok.

Eve çıktım. Havanın kararmasına ve sıkıyönetim gereği sokağa çıkma yasağının başlamasına az bir zaman kalmıştı. Niyetimiz ertesi sabah yasaklar kalkar kalkmaz yola çıkmaktı. Gece çok uzun geçti. Yoğun hava saldırıları vardı. Ya da bunlar savunma için atılan roketlerdi. Özel günlerde atılan havai fişeklerin yerini bunlar almıştı.

Gidiş için son bir değerlendirme yaptım. Gerekliydi. Çünkü yoğun çatışmaların olduğu "Buça" ilçesine en yakın mahallede idi evimiz.

Sabah uyanır uyanmaz, yine haberlere ve Rustem Umerov'un paylaşımlarına baktım. Barış ümidi yoktu maalesef. Çocukları uyandırdım ve hazırlandık. Evimizin en küçük iki üyesi olan minikler, bu telaş ve gürültüden korkmuş olacaklardı ki ortalıktan kayboldular. Çıkmak için hazırdık ama kedicikler ortada yoktu. Onları en iyi tanıyan ortanca kızım sayesinde bulduk ve yola koyulduk. Zaten yolculuğumuzun sürdüğü üç gün boyunca da kafeslerinden çıkmadılar.

Savaşın ilk gününden itibaren, öz kardeşlerim, eş dost ve arkadaşlarım farklı ülkelerden aradılar ve yazdılar. "Evimiz, evinizdir." dediler.

Kiev'den çıkarken derme çatma bir kontrol noktasından geçtik. Eski paletler, amatörce doldurulmuş ve istiflenmiş kum torbaları ile yapılmış bu kontrol noktasında görev alan, birçoğu belki de askerlikten sonra silah görmemiş insanlar vardı. Ama hepsi

vatan savunması için hazırdı ve de kahramanlıkları sonraki nesillere aktarılabilecek mahiyetteydi. Hemen yan tarafta ateş yanıyordu, kazanda yemek yapıyorlardı.

Kontrol eden şahıs geldi ve aldı evraklarımızı, geri verirken şöyle dedi:

"Haraşo, nereye gidiyorsunuz?"

"Bilmiyoruz."

"Anlıyorum, iyi yolculuklar."

DEMİNİ ALMAMIŞ ÇAY

Bir kış günü. Günün ağarmaya başladığı bir an. Annem erkenden kalkıp sobayı yakmış. Oturduğumuz oda yavaş yavaş ısınmaya başlamış. Evdeki hareketlilik ile kalkıyorum yataktan. Babam, onay vermediği ama ağabeyimin kendi maaşı ile aldığı renkli televizyonu açıyor. TRT, sabah haberleri…

Babam, işçi, emekçi; bir yandan politikaya giriyor. "Karaoğlan, Ecevit gibisi, işçiyi düşünen gelmedi." diyor. Diğer yandan da o sene aldığı sobanın ve kömürün kalitesini öve öve bitiremiyor.

Babama destek olmak için çalışmaya yeni başlayan, bir önceki gün mesaiye, sabahlamaya kalıp sabah eve gelen, "Bir iki saat uyuyup kalkarım." diyen ve neredeyse 24 saat deliksiz uyuyan ağabeyim; uykusunu tam almış bir şekilde uyanıyor ve "İyi uyumuşum ha!" diyor.

Öğlenci olan iki küçük kardeşim henüz mışıl mışıl uyuyorlar. Babam en küçüğümüzün kıvırcık saçlarını okşuyor ve "Kalk ola Cino!" diyor. Ben ise yeni yeni öğrendiğim ütü yapmakla meşgulüm. 11-12 yaşlarımda, klasik giyime okul forması giyerek başladığım yıllar... Isınan sobada, yıkadığım mendilimi soba borusuna yapıştırarak kurutmanın derdindeyim.

Annem, bir yandan sobada fokurdayan çaydanlığı demliyor, mütevazı bir kahvaltı hazırlıyor, diğer yandan da "Komşu komşunun külüne muhtaçtır." düsturu ile şeker ya da tuz için gelen komşuların imdadına koşuyor. Kahvaltısını reçelsiz yapamayan komşumuz Kurbani amcaya bir tabak reçel gönderiyor. Genç komşu gelinlerinin, gece rahatsızlanan ya da öksüren çocuklarına reçeteler veriyor.

Babam ve ağabeyim hızlıca kahvaltılarını yapıyorlar. İlk çaylar demini almamış oluyor henüz. Eğer iş yeri servislerinin gel-

mesine henüz daha varsa, o mis gibi demlenmiş çaydan birer bardak daha içiyorlar. Babam bir elinde sıcak çay, diğer elinde kıtlama şekerle "Geciktik ola!" diyor.

Demini iyice almış çaydan birkaç bardak daha içip, annemle muhabbet ediyor ve onun tılsımlı "Allah zihin açıklığı versin." duasını alarak, okulun yolunu tutuyorum.

NAZIM HİKMET

Yoğun iş temposundan dolayı yaklaşık bir yıldır vakit bulup da gidemediğim Hollandaca konuşma kulübüne tekrar katılmaya başladım.

Dünyanın farkı ülkelerinden gelen yeni katılımcılar ile tanıştım. Eski müdavimlerin dillerini bana göre daha çok ilerletmelerini imrenerek gözlemledim. Eduard adında, gönüllü olarak ders veren, kitap dostu, 70'li yaşlarda olmasına rağmen yeni de olsa kitap yazmaya başlayan değerli şahsın hasta olduğunu ve artık katılamadığını üzülerek öğrendim. En kısa zamanda ziyaretine gitmeyi planlıyorum.

Kütüphane içerisindeki yazıları ve afişleri artık okuyabilmem beni mutlu etti. Daha doğrusu anlayabilmem. Çünkü Latin harfleri ile yazıldığı için okuma ile ilgili bir problem zaten hiç yoktu.

Şimdi buyurun zamanda bir yolculuk yapalım. Bundan 30 yıl öncesi... Sovyetlerden kalma bir üniversite kampüsü, Ukrayna… Kampüsün Edebiyat Fakültesine ait köşedeki yazılı bir dörtlük… Benim için o dönem okumanın dahi zor olduğu Kiril alfabesi.... Yeni yeni alfabeyi söküp okumaya başladığım zamanlar...

Rusça öğretmenimiz teneffüste bu köşedeki bir şiiri okumamızı istedi bizden. Zorlanarak ve ne yazdığını anlamadan okuduk. Şairin adını okuduk ve anladık da.

Nazım Hikmet yazıyordu.

POLİS KONTROL

Bugün küçük kızımla bisiklet turuna çıkmak için hazırlandık. Evin çıkışında kızım araba ile gezelim diye tutturdu. Allah'tan anahtar cebimde idi, bisikleti kapıya bırakıp bindik arabaya.

Yakın olan ormanlık alanlarda gezdik biraz. Sınıra yakın olduğumuz için Almanya'ya girmiş bulunduk. Açık olan bir marketten içecek aldık. Dönüş yolu kısa da olsa bir otobandan geçiyordu. Girdik otobana. Henüz daha Almanya sınırlarında iken bir polis çevirmesine denk geldik. İşin ilginç ve beni korkutan yanı şuydu; cebimde ne ehliyet ne ruhsat ne de oturum evrakı vardı. Ve başka bir ülke toprağında idik ama pasaport da yoktu yanımda.

Bizden önceki iki araçtan indirdiler siyah ve mafyavari giyimli şahısları. Beni sardı mı bir korku?

Yerel bir Alman gibi mi davranmalıydı acaba, panik yapmadan. Ama araç Hollanda plakalı idi. Hollandalı gibi davranmak da faydasızdı, aksanım her şeyi ele verirdi. Ukrayna'dan geldim desem, o da pek inandırıcı olmayacaktı. Zaten tipim ve yeni bırakmaya başladığım bıyıklarım bir Türk olduğumu metrelerce uzaktan dahi belli ediyordu.

Korku içinde beklediğim an geldi. Alman polisleri bize doğru geldiklerinde kendimi Berlin duvarını geçerek Doğu Almanya'dan Batı Almanya'ya geçen biri gibi hissettim, hem de evraksız ve pasaportsuz.

Polislerden biri selam verip aracı göz ucuyla süzdü. Arka koltuktaki kızıma baktı. Kızımın polislerin şapka ve üniformaları komiğine gitmiş olacaktı ki gülmeye başladı. Polis evrakları sormadan devam edebileceğimizi söyledi. Ama ben hâlâ yerim-

de duruyordum telaştan. Sonra el işareti yaptı ve hareket edip uzlaştık.

Kim bilir, belki de babalar günü yüzü suyu hürmetine polisler yeşil ışık yakmışlardı bize…

EHLİKEYİF

Tam 30 yıldır gurbetteyim. Bu 30 yıl içerisinde yavaş yavaş damak tadım değişti. Artık küçüklüğümden beri yemeğe alışık olduğum şeyleri aramaz oldum. Ama hâlâ olmazsa olmazım, bırakamadığım şeyler: Türk çayı ve Türk kahvesi. Sanırım içerisinde "Türk" kelimesi barındırmaları belki de en büyük sebebi bunun.

Çayı ve kahveyi klasik çaydanlık ve cezvede içmeye devam ederken, biraz teknoloji kullanarak yeni elektrikli çaydanlık ve Türk kahvesi yapan makina almaya karar verdim, bu tarz ürünler satan bir mağazanın yolunu tuttum.

Mağazayı dolaşmaya başladım. Önümde Rusça konuşan bir aile vardı. Adam eşine "Şu herife yol ver, geçsin!" dedi Rusça. Ben de geçerken Rusça teşekkür ettim ve şaşırarak güldüler.

Aradıklarımı raflarda göremedim ve satıcıya sordum. Satıcı, mağazanın köşesinde duran kolileri gösterdi ve "Geldi hepsi, birazdan açarım!" dedi. Yandaki kafede oturup beklemeye başladım. Bir saat kadar sonra gittiğimde koliler aynı şekilde duruyordu. Türk çayı ve Türk kahvesi yapan makinelere bu kadar yakındım ama alamıyordum. Satıcıya gönül koyup kafeye döndüm ve yine teknolojiyi kullanarak, internetten sipariş vermeye karar verdim. Hollanda'da Türk nüfusu fazla olduğu için muhtemelen bu ürünler satılıyordur diye düşündüm.

Karşıma ilk çıkan alışveriş sitesi Amazon oldu. Aramada "Türk" diye yazdım. İlk arama sonuçları çay için "Ehlikeyif çay makinesi" ve kahvede "Arzum okka kahve makinesi" oldu. Bu kadar mana yüklü olur muymuş bu ürün isimleri?!

Bir ehlikeyif olarak ertesi gün 5 çayıma yetişti demli Türk çayı ve okkalı bir Türk kahvesi.

Bol demli çaylar ve okkalı kahveler diliyorum, yanında muhabbeti eksik olmayan…

ESMA SULTAN

"Esma Sultan!"

"Babacığım, ben sultan değilim!"

Böyle derdi 4-5 yaşlarında iken. Büyüdükçe babasına daha da çok benzeyen, kara gözlüm, kıvırcık saçlım, ortanca can parem. İnanmak zor gelebilir sizlere ama babası da kıvırcık saçlı idi, fi tarihinde…

"Ablasının hobileri olan pasta, börek yapımı ve el işlerinden fersah fersah uzak; teknikle teknolojiyle barışık bir hayat sürmekte şimdilerde. Kendi kurduğu online oyunlarla, arkadaşları ile hem vakit geçirmek hem de onlara püf noktaları öğretmek ile meşgul."

Henüz çok küçük yaşlarda idi kızım, akşam ritüelim olan Türk çayımı demledim bir gün ve hane halkını buyur ettim. Çocuklara sordum "Çayın yanına çikolata mı çıkartayım yoksa kurabiye mi?" diye. Ağabeyi "Kurabiye." dedi, çikolatacı ablası ise "Çikolata." dedi. Esma Sultan ise kıvrak zekası ile "İkisini de!" demesin mi!?

Daha da küçük olduğu bir dönem… Uzun uzun iş seyahatleri yapıyordum, bir sabah erken vakitte döndüm. Evimizin uzun koridorunda karşılaştık, biraz uyku sersemiydi. Biraz da yüzümü unutmuş olacaktı ki korktu önce, döndü, birkaç koşar adım attı, sonra hatırladı, uçarak geri geldi ve boynuma sarıldı.

Babasına benzeyen kızların açık olan bahtlarından diliyorum sana, ortanca can parem, kara gözlüm, kıvırcık saçlım.

ANA KUŞ

Türünü bilmediğim bir kuş, bir zamandır evimizin bahçesini kendine mesken tutmuş durumda. Tam da anneler günü arifesinde bunun sebebini öğrenmiş olduk. Bıraktığı yumurta imiş sebebi. Bir sabah bahçede kırık yumurta parçaları gördüm. Sonrasında deli gibi yavru kuşu arayan bu anne kuşu… Annelik içgüdüsü böyle bir şeymiş demek ki…

Bulduk yavrusunu ve kavuşturduk sevenleri. Ama uzun sürmedi çünkü yavru kuş yaramaz çıktı. Annesinden sürekli kaçıyordu, bulup teslim ediyorduk. Biraz anne kuşun kanatları altında kalıyordu. Sonra yine yaramazlık ve kaçış… Özgür olma isteği her ne kadar daha yavru olsa da genlerinde var demek ki. Annesi yemek bulmak için ayrıldığında dönüşü yine hüsran oluyordu. Anne kuş inanılmaz derecede telaşla ve yüksek sesle cik cik ötüyor ve yavru kuşu arıyordu. Ararken de gagası önde, koşar adımlarla hareket ediyordu. Yine bulduk ama küçük yaramaz yine kaçtı ve gözden kayboldu.

Karanlık oldu ve artık bulamadık. Anne kuşun cik cik sesleri gece yarısına kadar eve kadar geliyordu. Bir ara hayvanseverler derneğini bile aramayı düşündüm.

Sabah erken saatlerde yine anne kuşun sesi ile uyandım. Küçük kızımla bahçeye çıktık. Anne kuşun sanırım ümidi tükenmişti ve sesi kesilmişti. Sonra kendisi gibi yavru olan bu kuşla oynarken gördüm küçük kızımı. Annesine son kez teslim ettik o gün. Sonrasında anne kuşu görsek de yavru kuş ortalıkta yoktu. Sanırım uçmayı öğrendi ve özgürlüğe yelken açtı.

VALİDE SULTAN

Biz erkekler, gayriihtiyari de olsa, evlenirken eş seçiminde annelerimizi model olarak alırız. İşte benim de model olarak aldığım, mahallemizdeki teyzelerin "Yıldız bacı" dediği, herkesin yardımına koşan bir anneciğim var.

Başı ağrıyan, kızının kulağını küpe için deldirmek isteyen, bebeklerinin saçları daha gür olsun diye jilete vurmak isteyen annemin yanına gelir. Ah anacığım, yanı başındaki bu keltoş oğlunu nasıl unuttun? Terzi kendi söküğünü dikemezmiş misali.

Kürt asıllı olmasa da ana dil seviyesinde Kürtçe bilir. Çünkü İstanbul'a geldiğinde genç yaşlarda imiş ve mahallenin büyük bir kısmı Kürtçe konuşurmuş. Komşular arasında birçok yaşlı teyze de varmış ve bu teyzeler Türkçe bilmedikleri için annem Kürtçe öğrenmeye karar vermiş. Böylelikle annem onları, onlar da annemi bağırlarına basmışlar. Anlaşamadan olmaz tabii komşuluk; tavuğa kış demeler, küle muhtaç olmalar vs.

Tabii bir de fedakâr ve cefakâr kadınların günlük konuşması gereken minimum kelime adedinin erkeklere göre iki kat daha fazla olduğunu hesaba katarsak, annemin bir köy kızı olsa da konuşması gerekliydi.

Her anne gibi yufka yürekli ve iyilikseverdir. Bir kere gördüğü arkadaşlarımı bile hiç unutmaz, isimlerini hatırlar, hep sorar.

Bir gün Ukrayna'dan misafir gelen bir arkadaşım hastalanmıştı. Annem yanına geldi, gözleri yaşlı bir şekilde "Senin derdin, hastalığın bana geçsin." dedi ve ağladı. Misafirim de annem odadan çıktıktan sonra ağladı ve "Ben öz annemden böyle bir sevgi görmedim." dedi. Ben de "Ne annem varmış be!" dedim kendi kendime.

Yöremizde çok sebze yetişmediği için sebze yemeklerini pek yapmasa da hangel (mantı) ve diğer hamur işlerinde çok iyidir, didilmiş tavuklu pilav uzmanlık alanıdır. Normalde köyünde tuzlanmış kaz ile yapılırmış. Komşu teyzeler çay içmeye geldiklerinde, 1-2 dakika sonra çay suyu koyayım, sonrasında çayı demleyip geleyim ve son olarak da çayları alıp geleyim diye gittiği mutfaktan, çayın yanında, bu süre zarfında hazırlamış olduğu kekler ve börekler ile dönerdi.

Yabancı bir dili iyi seviyede öğrenmiş olsa da okuma yazması yoktur normalde. Ancak otobüs ve minibüslerin üzerindeki yazılar ile hastanelerdeki bütün kampüs, branş ve hocalar ile ilgili yazıları ne hikmetse okuyabilmesi, genç nesil ve özellikle yengemi hep şaşırtmıştır. 50 yaşından sonra Kur'an okumayı öğrenmişti.

Anacığım dikişi çok sevmez ancak örmede üstüne yoktur. Çok hızlı bir şekilde bilumum kışlık kıyafetleri örüverir. Annemin ördüğü, dördüncü çocuğumuza da giydirdiğimiz mavi beyaz bir hırkayı hatıra olarak hâlâ saklarız. Tabii kızlar büyüyünce biz bu erkek renklerini nasıl giydik deseler de zamanında giymişlerdi.

Eş dost akrabaya karşı çok vefalıdır, rahmetli babası Emir dedem gibi. Baba tarafıma da babamdan da daha yakın olduğu söylenebilir.

Anacığım Yıldız bacının ellerinden hasretle öperim.

Çocukların dünyaları bambaşka. Saf ve temiz. Bir o kadar da eğlenceli. Keşke hiç büyümese miydi mi insan acaba?

Kızıma bugün yıkanacak bir şeyler var mı diye sordum. O da getirdi. Ne beyazlar için ne de renkliler için olan deterjan uygun olurdu. Sanırım en doğru seçim; hassaslar için olan nazik, sevecen, sabırlı, komik ve neşeli olanı idi.



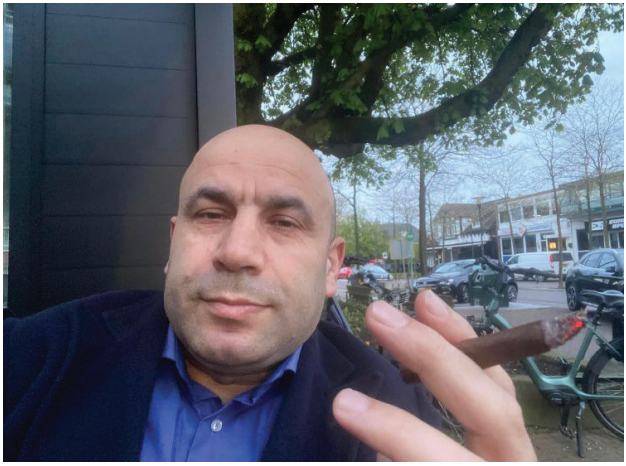
KIZ KARDEŞLERİN MEKÂNI

Bulunduğum bu kafenin adı "Kız Kardeşlerin Mekânı." Hollanda'da, Almanya sınırına sadece 100-150 metre uzaklıkta. Hatta Almanya'nın ilk binaları arka fonda gözükmekte …

Ukrayna'yı bilenler bilirler; Kiev- Kharkiv istikametinde, yolun tam yarısında, yine bu isimde bir mekân mevcut. Adı "U Sestor" yani yine kız kardeşlerin mekânı. Ukrayna geleneksel yemeklerini yapan, içinde park ve mini bir hayvanat bahçesi de olan nezih bir yer.

"Ana yarısı" olarak teyzeler anılır ama bir kız kardeşe sahip olanlar da şanslıdır aslında. Annelerinden aldıkları sevgiyi ve merhameti, kendi çocuklarına gösterdikleri gibi erkek kardeşlerini de bundan mahrum bırakmazlar bacılar. Ben de o şanslı insanlar arasındayım.

Şimdi buraya geliş hikâyemi dile getirmeye çalışayım. Öncelikle "dumansız ortam" yaş kategorisine dâhil olan genç arkadaşlarım beni bağışlasınlar.



Bu puro aylardır arabamda olan ve iş arkadaşım Hardy'nin hediyesi. O gün bugünmüş, diyerek biraz efkâr dağıtma, biraz da felekten bir gün çalma mahiyetli.

Doğum günüm ile birlikte bir ikilemde kaldım. Acaba hâlâ genç miydim yoksa yaşlanma belirtilerim var mıydı?

İki gün önce işbaşı yapan yeni iş arkadaşım Redondo'ya yaşını sormasam iyi olacaktı ama gel gör ki 17 sayısını duymuş oldum ondan artık. Zihnimi ve konuyu dağıtmak için adının menşeini sordum çünkü Hollanda'da rastlanan bir isim değildi bu. Beklediğim cevabı da aldım tabii. "Babam futbol hastası, Arjantinli futbolcunun adını koymuş bana." dedi.

Neyse ki hemen sonra doğum günümü kutlamak için bu içtiğim puroyu da bana hediye etmiş olan Hardy geldi. Kaç yaşıma girdiğimi sordu. 47 dedim. "Çok gençsin, ben 67 oluyorum yakında, aramızda 20 yaş var." dedi. Sarıldık ve gitti işinin başına. Bu arada emeklilik yaşı burada 67 ve Hardy'nin son ayları…

Doğum günümde varlık sebebim olan annemi aradım. Yaşı ilerleyen annemin, ilk kez doğum günümü unuttuğuna şahit oldum ve hüzne boğuldum. Biraz efkâr dağıtmak iyi gelir diye düşündüm ve dışarı çıktım.

İnsanın sağlıklı bir şekilde yaş alması en güzeli belki de. Hele bir de bu süreçte kendine ve çevresine saygısı ve sevgisi de artıyorsa hedefe doğru gidiliyordur, diye düşünüyorken kafenin önünde lüks bir araç park etti. Yaşı sekseni aşmış ama atletik bir yapıya sahip olan beyefendi indi aracından ve yolcu kapısını açıp, eşinin araçtan inmesine yardım etti. Çünkü eşi kendi kadar sağlıklı gözükmüyordu. Her ikisi de ilerleyen yaşlarına rağmen gayet zevkli giyinmişti. Müşterilere selam verip oturdular. Kahvelerini, yaktıkları zevk sigarası eşliğinde yudumlayıp, kalktılar.

DOĞUM GÜNÜM

"Yaş 35, yolun yarısı eder." ve "40 yaş sendromunu" yeni yeni aşmışken, 50 yaş sendromuna doğru gidiyor gibi hissetmeye başladım. Bakalım hayırlısı…

Niyetim 47-50 yaş arasını mümkün olduğu kadar yavaş yaşamak ve 47 buçuk, 48 buçuk gibi ara yaş günlerini de kutlamak.

Mevla'nın bendenize biçtiği ömür sermayem ne kadar bilemiyorum ama yine de torunu olmakla gurur duyduğum Emir dedemin 103 yaşına kadar yaşamış olması bana moral ve motivasyon katmakta.

Herkese çok teşekkür ederim. İyi ki varsınız.

KURMANÇİ ZANİ?

Bugün markette alışveriş yaparken, raflara ürün dizen iki genç market çalışanın konuşmalarına istemeden kulak misafiri oldum. Biri Hollandalı diğeri ise Kürt. Türkiye'den ya da başka bir ülkeden de olabilir, sormadım sonrasında…

Kürt olan "Kürtçe diye bir dil var, biz o dili konuşuyoruz." diye izah ediyor. "Dünya üzerinde çok fazla bu dili konuşan insan var." diyor. Hollandalı şaşkın. "Daha önce hiç duymadım." diyor. Kürt genç izaha devam ediyor… Engin Kürtçe bilgim ile bildiğim kelimeleri dile getirdim ve "Kurmançe zane, nava te çiye?" dedim. Gerçi bildiğim, mahallemdeki arkadaşlardan duyduğum birkaç kelime daha vardı ama onlar uygunsuz kelimelerdi, pek doğru olmazdı söylemem.

İki gencin de şaşkınlığı, Kürt olanın ise şaşkınlıkla birlikte haklı gururu görülmeye değerdi.

HAMSİYE GEL!

Bugün, bilinmeyen bir Ukrayna numarasından esrarengiz bir mesaj aldım. Balıkla ilgili bir konu idi. Uzun uzun bu gelen mesaj ile ilgili düşünürken, Kiev'de hamsi balığı ile ilgili bir anım aklıma geldi…

Kiev'in, haftanın altı günü açık olan semt pazarlarından biri. Bizdeki tabirle halk pazarı. Hemen girişte soldaki balıkçıdan gözüme çarpan, kılçığı en az olan balıklardan alıp, sebze meyve reyonlarına devam ederdim. Balıkçı teyzeden "Kılçıksız balık olur mu?" fırçasını yedikten sonra artık sormuyordum "Şu balığın kılçığı var mı?" diye.

O gün ilginç bir şekilde hamsi vardı tezgâhta. Üzerinde Ukraynaca "hamsa" yazmış olsa da satıcı teyzeden teyit ettim, kılçık sormadığım sürece hiçbir problem yoktu. Kırk yıldır bildiğim hamsiyi balıkçı teyzeye "O bu mu?" diye sormam sadece şaşkınlığımdandı. Yoksa çocukluğumdan beri haftada en az bir gün babamın pazardan taze olarak aldığı, annemin ev kokuyor diye istemeye istemeye pişirdiği, balıkların şahı olan hamsiyi nasıl unuturdum. Uçakla gelirken bile getirdiğim vakıadır.

2 kilo alıp evin yolunu tuttum. Sebze ve meyve alma ritüeli, hamsi balığı bulmamın gölgesinde kaldı.

Yolda eve giderken anneciğimin hamsi pişirmesi gözümün önüne geldi. Güzelce temizle, una bandır, tavaya at ve afiyetle ye…

Başladım temizlemeye. İlk balığın kafasını temizlerken gövdesinin yarısı elimde kaldı. Herhâlde ilki taze değildi, diye düşündüm. İkincisi, üçüncüsü de aynı çıktı… Hayırlısı bakalım… Una bandırıp pişirdim.

“Babacığım kalk, savaş başlamış...”

İşte böyle uyandırdı kızım beni sabah erken saatlerde... “Öğretmenimiz mesaj gönderdi, okul olmayacakmış bugün.” diye de ekledi.

24 Şubat 2022...

Birçoğumuzun hayatının değiştiği ve artık eskisi gibi olamayacağı bir tarih bu. Keşke bir gün öncesine dönebilseydik ve o korkunç savaş hiç başlamasaydı.

9 786256 130227